

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI EKOLOGIYA VA IQLIM O‘ZGARISHI
MILLIY QO‘MITASI HUZURIDAGI DAVLAT EKOLOGIK
EKSPERTIZASI MARKAZI
TOSHKENT VILOYATI FILIALI**

Manzil: Nurafshon shahar, Birlik MFY, Toshkent yo‘li ko‘chasi 32-uy. Tel: +998
55-900-07-70 (#1024)

**DAVLAT EKOLOGIK EKSPERTIZASI
XULOSASI**

TARTIB RAQAM 01-02/11-14882

HUJJAT TURI Atrof-muhitga ta'sir to'g'risidagi ariza loyihasi

**Davlat ekologik ekspertizasi buyurtmachisi: QURILISH VA UY-JOY KOMUNNAL
XO‘JALIGI VAZIRLIGI HUZURIDAGI ISSIQLIK TA‘MINOTI OBYEKTALARI
BO‘YICHA INJINIRING KOMPANIYASI DAVLAT MUASSASASIga berildi.**

STIR: 305301824

**Obyekt nomi: Toshkent viloyati Chirchiq shahri, “Yoshlik” MFY hududida
joylashgan “UzbekXimmash” qozonxonasi va issiqlik tarmog‘ini
modernizatsiya va rekonstruksiya qilish, individual issiqlik punktlarini
o‘rnatish uchun ishlab chiqilgan “Atrof-muhitga ta’sir to‘g‘risidagi bayonot”
loyihasi.**

**Loyihalarini ishlab chiquvchi nomi: "O'ZBEKKOMMUNALLOYIHAQURILISH" DAVLAT UNITAR
KORXONASI**

STIR: 201059118

Davlat ekologik ekspertizasi mas’ul eksperti: SHARIPOV TIMUR RAXMATILLAYEVICH

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 7-sentabrdagi 541-son qarori bilan tasdiqlangan 1-ilovaga muvofiq, ushbu davlat ekologik ekspertizasi obyekti atrof-muhitga ta’sir ko‘rsatishning III toifa toifasining 52–bandiga mansub.

O‘tkazilgan davlat ekologik ekspertizasi natijasi: **Ijobiy xulosa**

Davlat ekologik ekspertizasi xulosasi: **Ilovasiz huquqiy hujjat hisoblanmaydi**

Berilgan sana: 05.05.2026

Amal qilish muddati: 05.05.2029

Ekologik ekspertiza obyektining ekologik talablarga muvofiqligi, joylashuv nuqtalari koordinatalari, atrof-muhitni muhofaza qilish chora-tadbirlari, bajarilishi shart bo‘lgan talablar va boshqalar to‘g‘risida ilovada keltirilgan O‘zbekiston Respublikasi ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o‘zgarishi vazirligining Davlat ekologik ekspertiza markazi va filiallarining ekspert xulosasi ushbu davlat ekologik ekspertizasi xulosasining ajralmas qismi hamda unda belgilangan talablar bajarilishi shart hisoblanadi.

***Izoh:** Buyurtmachi tomonidan davlat ekologik ekspertizasi xulosasida nazarda tutilgan ekologik talablarga rioya etilmaganda, davlat ekologik ekspertizasi xulosasi qonunchilikda belgilangan tartibda bekor qilinadi.*

Direktor

A.Xolmurodov

Davlat ekologik ekspertizasi natijalari bo'yicha Ekspert xulosasi talablari

**“QURILISH VA UY-JOY KOMUNNAL XO‘JALIGI VAZIRLIGI
HUZURIDAGI ISSIQLIK TA‘MINOTI OBYEKTлари BO‘YICHA
INJINIRING KOMPANIYASI” DM rahbariyatiga quyidagilarni ta‘minlash
yuklatiladi:**

- Keyingi bosqichda, korxonada aniqlashtirilgan chiqindilar va tashlamalar miqdori nomenklaturasini hisobga olgan holda, atrof muhitga ta'sir ko'rsatishning yakunlovchi bosqichi “Ekologik oqibatlar to'g'risida bayonot” (EOTB) loyihasini ishlab chiqish va qonun hujjatlarida belgilangan tartibda davlat ekologik ekspertizasiga taqdim etish;

- Atrof muhitga ta'sirini baholashni loyihalashtirishning keyingi bosqichi “Ekologik oqibatlar to'g'risida bayonot” (EOTB) loyihasida bajarilgan loyihaviy yechimlar va davlat ekologik ekspertizasi xulosasining talablari bajarilganligi to'g'risidagi Toshkent viloyati ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi boshqarmasi inspeksiyasi ishtirokida obyekt joylashgan joyning tekshirish dalolatnomasini taqdim etish;

- O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Respublikada yashillik darajasini yanada oshirish, “yashil makon” umummilliy loyihasini izchil amalga oshirish orqali ekologik barqarorlikni ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida” 2023-yil 23-noyabrdagi PF-199-sonli va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 31 dekabrdagi “Respublikada ko'kalamzorlashtirish ishlarini jadallashtirish, daraxtlar muhofazasini yanada samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida” PF-46-sonli Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 23.11.2022 yildagi 464-sonli qaroriga muvofiq ko'chat va daraxtlar ekish, shuningdek yangi quriladigan, balandligi yer yuzasidan 12 metr dan baland va (yoki) umumiy maydoni 500 kvadrat metr dan ortiq bo'lgan bino va inshootlar, agar ularga tutash hududlardagi yerlarning kamida 25 foizi ko'kalamzorlashtirish maydonlariga ajratilishi hamda o'z va tutash hududlarida “yashil belbog'”lar barpo etish va ko'kalamzorlashtirish tadbirlarini amalga oshirish;

- Keyingi loyihalash jarayonida korxona rahbariyati, hosil bo'ladigan hisobga olinmagan chiqindilar miqdori nomenklaturasini, ularning utilizatsiya usullarini va tashlamalar miqdorini aniqlashtirishi kerak bo'ladi;

- Oqava suvlarni ochiq suv havzalari va irrigatsiya tarmoqlariga tashlash qat'iyan man etiladi;

- Chiqindilarni xavflilik darajasi va turiga qarab ajratgan holda to'plash va vaqtincha saqlashga mo'ljallangan maxsus punkt (MSP) tashkil etish hamda qattiq qoplamali maydonchalarda zarur miqdordagi qopqoqli konteynerlar o'rnatish;

- Sanitar tozalash bo'yicha ixtisoslashtirilgan korxona bilan shartnoma tuzish va shartnomaga binoan maishiy chiqindilarning o'z vaqtida olib ketilishini ta'minlash;

- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021 yil 12 apreldagi "O'zbekiston respublikasi hududida atrof tabiiy muhitni muhofaza qilishning iqtisodiy mexanizmlarini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi 202-sonli qaroriga asosan, atrof-muhitni ifloslantirganlik uchun qoplama to'lovlarining hisob-kitoblari to'lovini amalga oshirishi lozim.

- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 02.10.2018 yildagi 787-sonli "Maishiy chiqindilar bilan bog'liq ishlarni amalga oshirish sohasidagi ishlar samaradorligini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi nizomga muvofiq tasdiqlangan "Sanitariya jihatidan tozalash infratuzilmasi obyektlarini joylashtirish va ulardan foydalanish hamda maishiy chiqindilar bilan bog'liq ishlarni amalga oshirish qoidalari"ga asosan ishlarni tashkil etish;

Buyurtmachi Davlat ekologik ekspertizasi xulosasida ko'rsatilgan talablarga rioya etmagan taqdirda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 07.09.2020 yildagi 541-sonli (Atrof muhitga ta'sirini baholash mexanizmini yanada takomillashtirish to'g'risida) qarorining 7-bobida xulosani amal qilishini to'xtatilishi belgilab qo'yilgan.

- 2030 yilgacha bo'lgan davrda O'zbekiston Respublikasining atrof muhitni muhofaza qilish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 30 oktyabrdagi PQ-5863 sonli qaroriga asosan ishlab chiqarish obyektlarining atmosfera havosini ifloslantiruvchi statsionar manbalarida tozalash samaradorligi 99,5% dan kam bo'lmagan chang va gaz ushlab tizimlaridan foydalanishni ta'minlash;

Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar talablariga rioya etilmaganligi uchun hamda keltirilgan ma'lumotlarning haqqoniyligiga harbiy qism rahbariyati qonun hujjatlariga muvofiq javobgar bo'lishini eslatib o'tamiz.

Xulosada ko'rsatilgan shartlar bajarilmagan va yuqorida ko'rsatilgan obyekt faoliyatidan boshqa qo'shimcha faoliyat turlari amalga oshirilgan taqdirda ushbu ekologik ekspertiza xulosasi o'z kuchini yo'qotishini ma'lum qiladi va obyekt uchun qaytadan tegishli ekologik xavfli toifa bo'yicha "atrof-muhitga ta'sir ko'rsatilishi to'g'risidagi bayonot" loyihasini ishlab chiqilib,

belgilangan tartibda davlat ekologiya ekspertizasidan o'tkazilishi shartligini ta'kidlaydi.

Bundan tashqari Davlat ekologik ekspertiza xulosasi tadbirkorlar subektlarining faoliyati bilan bog'liq bo'ladigan qonunchilikda belgilangan ruxsatnomalar tusidagi hujjatlarni bekor qilish yoki uning o'rnini bosish xususiyatiga ega emas.

O'zbekiston Respublikasi "Ekologik ekspertiza to'g'risida"gi Qonunning 23-moddasiga binoan, ushbu obyektning ekologik talablarga muvofiqligi xususida Davlat ekologik ekspertizasining bergan xulosasi, berilgan kundan e'tiboran 3 yil mobaynida yuridik kuchga ega. Xulosada ko'rsatilgan shartlar bajarilmaganda va yuqorida ko'rsatilgan faoliyatdan tashqari boshqa qo'shimcha faoliyat turlari tashkil etilganda, tashlamalar va chiqindilar miqdori o'zgargan taqdirda, ushbu ekologik ekspertiza xulosasi o'z kuchini yo'qotadi.

Ushbu davlat ekologik ekspertizasi xulosasida ko'zda tutilmagan faoliyat turlari bilan shug'illanish, yangi qurilish, qayta tiklash, kengaytirish ishlarini amalga oshirilishi va boshqa faoliyat turidan foydalanish ko'zlangan taqdirda "Atrof muhitga ta'siri to'g'risidagi bayonot" (AMTTB) loyihasi ishlab chiqilib, belgilangan tartibda Davlat ekologik ekspertizasiga taqdim qilinishi hamda tegishli xulosa olinishi shart.

Toshkent viloyati ekologiya va iqlim o'zgarishi bosh boshqarmasining Chirchiq shahar bo'limiga buyurtmachi tomonidan ekologik qonunlari, me'yorlari va xulosa talablariga rioya etilishi ustidan nazoratga olishi yuklatiladi.

Atrof-muhitga ta'sirini baholashning yakuniy bosqichi "Ekologik oqibatlar to'g'risida bayonot" (EOTB) loyihasi tasdiqlanmaguncha obyekt ish faoliyatiga yo'l qo'yilmasin.

Ma'sul ekspert: SHARIPOV TIMUR RAXMATILLAYEVICH
Tel: 998935313040

Obyekt haqida qisqacha ma'lumot

“Davlat ekologik ekspertizasi markazi” DM Toshkent viloyati filialiga Toshkent viloyati Chirchiq shahri, “Yoshlik” MFY hududida joylashgan “UzbekXimmash” qozonxonasi va issiqlik tarmog‘ini modernizatsiya va rekonstruksiya qilish, individual issiqlik punktlarini o‘rnatish uchun ishlab chiqilgan “Atrof-muhitga ta’sir to‘g‘risidagi bayonot” loyihasi taqdim etilgan.

Mazkur loyihani ishlab chiqishdan maqsad, tashkil etilishi mo‘ljallangan obyektning faoliyati atrof-muhit holatiga qanchalik ta’sir ko‘rsatishini baholashdan iboratdir.

Taqdim etilgan hujjatlarni ko‘rib chiqib, “Davlat ekologik ekspertizasi markazi” DM Toshkent viloyati filiali quyidagilarni ta’kidlaydi.

Loyihaga obyektga tegishli bo‘lgan kadastr va boshqa xujjatlar ilova qilingan.

Loyihada obyekt joylashishining geografik koordinata berilgan:

- 1) 41°28'16.18" shimoliy kenglik va 69°35'26.19" sharqiy uzunlik;
- 2) 41°28'17.34" shimoliy kenglik va 69°35'27.23" sharqiy uzunlik;
- 3) 41°28'17.43" shimoliy kenglik va 69°35'27.15" sharqiy uzunlik;
- 4) 41°28'17.98" shimoliy kenglik va 69°35'27.35" sharqiy uzunlik;
- 5) 41°28'18.26" shimoliy kenglik va 69°35'27.58" sharqiy uzunlik;
- 6) 41°28'18.54" shimoliy kenglik va 69°35'26.95" sharqiy uzunlik;
- 7) 41°28'18.22" shimoliy kenglik va 69°35'26.66" sharqiy uzunlik;
- 8) 41°28'18.14" shimoliy kenglik va 69°35'26.69" sharqiy uzunlik;
- 9) 41°28'16.63" shimoliy kenglik va 69°35'25.34" sharqiy uzunlik.

Obyekt, umumiy 1590 m² yer maydonida joylashgan 37 ta ko‘p qavatli aholi uy-joylari va 4 ta ijtimoiy obyektlarni issiqlik bilan ta’minlash maqsadida tarmoqni modernizatsiya qilish. 1590 m² yer maydonida (shundan 990 m² qurilish ostida, 202 m² qattiq qoplamali va 398 m² ko‘kalamzorlashtirilgan maydonlar) qozonxona qayta qurilishi tashkil etilgan bo‘lib, uning hududi shimol, sharq va g‘arbdan – ko‘p qavatli aholi uy-joylari bilan, janubdan – avtomobil yo‘li bilan chegaralangan.

Eng yaqin aholi turar-joy uylari obyektning janubiy-sharq tomonida 50 metr masofada joylashgan.

Loyiha hujjatiga 2026 yildagi “Yoshlik” MFY mahalla raisi tomonidan tasdiqlangan, obyekt yaqin atrofida yashaydigan fuqarolar ishtirokidagi yig‘ilish

bayoni ilova qilingan, unga ko'ra obyektga yaqin joylashgan aholi ushbu hududda mazkur obyekt tashkil etilishiga qarshi emasligi ta'kidlangan.

Obyekt joylashgan hududning fizik-geografik va iqlim holati xususiyatlari haqidagi ma'lumot to'liq keltirilgan. Ushbu mintaqada shimoliy-garb shamollari ustunlik qiladi, ularning o'rtacha yillik miqdori 18% ni tashkil qiladi.

Mazkur mintaqada sizot suvlari yer sathidan 3-7 metr chuqurlikda joylashgan. Yer usti suvlari mazkur hududda obyekt chegarasidan 250 metr masofada, sharq tomonda joylashgan Chirchiq kanali bilan ifodalanadi.

Obyekt qurilishi uchun ajratilgan yer maydonida Toshkent viloyati Ekologiya va iqlim o'zgarishi bosh boshqarmasining Chirchiq shahar bo'limi tomonidan tasdiqlangan mo'ljallanayotgan xo'jalik va boshqa xil faoliyatni amalga oshirishning ekologik talablariga muvofiqligini o'rganish natijasiga ko'ra ko'p yillik daraxtlar va butalar mavjud emas.

Mazkur obyekt issiqlik ta'minoti tizimlari va qozonxona faoliyatini tashkil etishda turar joy obyektlariga xizmat ko'rsatish ko'zda tutilgan bo'lib, bunda tabiiy gazning o'rtacha yillik sarfi 4176 ming m³/yilni tashkil etadi. Issiqlik tarmoqlarining umumiy uzunligi 13 km.dan iborat. Isitish qozonxonasining asosiy elementlariga qozon, yoqish kamerasi (topka), oziqlantiruvchi, to'ldiruvchi hamda tortish va havo berish qurilmalari kiradi. Isitish qozonxonalarining yordamchi elementlariga yoqilg'i uzatish qurilmalari, suvni isitish uskunalari, tutun gazlarini tozalash moslamalari, suv tayyorlash qurilmalari, issiqlik nazorati asboblari hamda avtomatlashtirish vositalari kiradi.

Qozonxona binolarida smenada ishlovchi xodimlar soniga qarab quyidagi yordamchi xonalar nazarda tutilishi mumkin: qozonxona boshlig'i xonasi, yuvinish joylari bilan jihozlangan kiyinish xonalari, hojatxonalar, dush xonalari, ovqatlanish uchun mo'ljallangan xonalar hamda tozalash anjomlarini saqlash uchun ombor (xo'jalik xonasi).

Aholi yashash hamda jamoat binolarini isitish va issiq suv bilan ta'minlash uchun mo'ljallangan 2 suv isitish qozonlari bilan jihozlangan. Tarmoq nasosi yordamida suv suv isitish qozonga uzatiladi, u yerda belgilangan haroratgacha isitilib, yana isitish tizimiga qaytariladi. Qaytish quvurida, tarmoq nasosidan oldin, quvurlarda qolishi mumkin bo'lgan mexanik aralashmalarni ushlab qolish va suvni tozalash maqsadida loytutgich o'rnatiladi. Qozonlarning bittasi faqat isitish ehtiyojlari uchun, isitish grafigiga muvofiq ishlaydi, ikkinchisi esa issiq suv ta'minoti yuklamasini ta'minlaydi.

Korxonaning gaz ta'minoti manbai sifatida hududda joylashgan mavjud yuqori bosimli gaz quvuri xizmat qiladi. Gaz yuqori bosimli gaz taqsimlash punkti orqali o'tib, gaz sarfini hisobga olish asboblariidan so'ng gaz iste'mol qiluvchi uskunalariga uzatiladi.

Obyekt yiliga 365 kun faoliyat ko'rsatadi. Ishchilar soni 10 kishini tashkil qiladi.

Obyektda faoliyat davomida atmosfera havosini ifloslantiruvchi tashlamalar manbalari soni 2 ta tashkillashtirilgan bo'lib, undan atmosfera havosiga yiliga 3 turdagi (yiliga 0,49094 tonn) ifloslantiruvchi moddalardan: uglerod oksidi – 0,3816 t/yil, azot ikki oksidi – 0,10742 t/yil va oltingugurt angedridi – 0,00192 t/yil miqdorda tashlanishi kuzatiladi. Qozon zamonaviy past emissiyali (Low NOx) gorelklar bilan jihozlangan bo'lib, yonish jarayoni avtomatik ravishda tartibga solinadi. Bu esa optimal ekspluatatsiya rejimlarida azot oksidlari va uglerod oksidi chiqindilarini yuqori samaradorlik bilan — 99,5% gacha kamaytirishni ta'minlaydi.

Atmosfera havosiga chiqariladigan ifloslantiruvchi moddalarning yer yuzi konsentratsiyalari UPRZA “EKO sentr” dasturi asosida aniqlangan bo'lib, keltirilgan hisoblarga ko'ra, atmosfera havosiga chiqariladigan barcha ifloslantiruvchi moddalarning yer yuzasidagi eng yuqori konsentratsiyalari sanoat maydoni chegarasidan tashqarida ular uchun o'rnatilgan kvotalardan past darajada bo'ladi.

Obyektning qurilishi davrida atmosfera havosini ifloslantiruvchi tashlamalar manbalari soni 4 ta tashkillashtirilmagan bo'lib, undan atmosfera havosiga yiliga 9 turdagi (qurilish davrida 0,4 tonn) ifloslantiruvchi moddalar tashkil etadi.

Obyektning xo'jalik-ichimlik va xo'jalik-maishiy ehtiyojlari uchun hamda ishlab chiqarish ehtiyojlari uchun ichimlik suv tarmog'idan foydalaniladi. Yashil ekinlarni sug'orish va qattiq qoplamli (asfalt) maydonga suv sepish uchun sarflanadigan suvi sarfi irrigatsiya tarmog'idan olinadi. Jami suv sarfi 33417,44 m³ni tashkil etadi.

Hosil bo'ladigan oqava suvlari (yiliga 91,25 m³) shahar kanalizatsiya tarmog'iga tashlanadi.

Yomg'ir suvlari irrigatsiya tarmoqlariga yo'naltirilib oqiziladi. Ochiq suv havzalardan suv iste'mol qilish va ularga suv oqizib yuborish loyiha hujjatida nazarda tutilmagan.

Loyiha bo'yicha obyekt faoliyatida yil davomida 6 xildagi ishlab chiqarish va iste'mol chiqindilari hosil bo'lib (16,3785 tonna), ularning ishlab chiqarish hajmi va ishlatilgan xom ashyo sarfiga nisbatan hosil bo'lish me'yorlari va yillik miqdorlari quyidagicha:

T.r.	Chiqindilar nomi	Havflilik toifasi	Yillik miqdori (t)
1	Qattiq maishiy chiqindilar	IV	1,25

2	Qattiq qoplamali maydon tozalashdan hosil bo'lgan chiqindilar	IV	1,111
3	Yashil qoplamali maydon tozalashdan hosil bo'lgan chiqindilar	V	12,139
4	Latta chiqindisi	IV	0,0035
5	Payvandlash elektrod qoldiqlari	V	0,075
6	Qora metal chiqindisi	V	1,8

hiqindilarning hosil bo'lish manbalari yoritilib, ularning yillik miqdori, me'yorlari hisob-kitobi keltirilgan.

Har bir chiqindi turi uchun uni vaqtincha saqlash joylarini va ularning keyingi harakatlari ekologik tadbirlarini ko'rib chiqish hamda chiqindi konteynerlarini o'rnatish uchun maxsus betonlangan maydonni tashkil etish shart.

Loyiha hujjatida atrof-muhit muhofazasiga qaratilgan chora-tadbirlar hamda vujudga kelishi mumkin bo'lgan avariya holatlar, yong'in xavfsizligi va ularning oldini olish bo'yicha zarur chora-tadbirlar ishlab chiqilgan.

Davlat ekologik ekspertizasining tahliliy natijalariga ko'ra, ko'rib chiqish uchun taqdim qilingan "Atrof muhitga ta'siri to'g'risida bayonot" (AMTTB) loyiha hujjatlari amaldagi O'zbekiston Respublikasi "Ekologik ekspertiza to'g'risida"gi qonuni, Nizom hamda qonunosti ekologik me'yoriy hujjatlar talablariga muvofiq ishlab chiqilganligi aniqlandi.

"Davlat ekologik ekspertiza markazi" DM Toshkent viloyati filiali Toshkent viloyati Chirchiq shahri, "Yoshlik" MFY hududida joylashgan "UzbekXimmash" qozonxonasi va issiqlik tarmog'ini modernizatsiya va rekonstruksiya qilish, individual issiqlik punktlarini o'rnatish uchun ishlab chiqilgan "Atrof-muhitga ta'sir to'g'risidagi bayonot" loyihasini **mazkur xulosada keltirilgan talablarni bajarish sharti bilan ma'qullaydi.**

Ma'sul ekspert: SHARIPOV TIMUR RAXMATILLAYEVICH
Tel: 998935313040